

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkýň 1/ **O. Š.**, bývajúcej v B., 2/ **M. Š.**, bývajúcej v B., 3/ **L. Š.**, bývajúcej v B. (predtým Ing. M. Š., zomr. X., naposledy bývajúci v B.), všetky zastúpené spoločnosťou A., s.r.o. so sídlom v M., proti žalovanej **K.**, **A.**, so sídlom v B., **o neplatnosť výpovede z pracovného pomeru**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 11 C 161/2006, o dovolaní žalobkýň 1/, 2/, 3/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. novembra 2008 sp. zn. 2 Co 9/2008, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 28. novembra 2008 sp. zn. 2 Co 9/2008 a uznesenie Okresného súdu Bratislava II z 8. októbra X. sp. zn. 11 C 161/2006 a vec vracia Okresnému súdu Bratislava II na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava II uznesením z 8. októbra X. č.k. 11 C 161/2006-40 konanie zastavil. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca t.j. Ing. M. Š. sa návrhom podaným na súd dňa 16. augusta 2006 domáhal voči žalovanej určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou zo dňa 28. marca 2006 č. j. 55/2006. Z knihy úmrtí matričného úradu Mestskej časti B., zväzok X., ročník X., strana X., por. č. X. zistil, že žalobca zomrel dňa X.. Preto s poukazom na § 107 ods. 1 O.s.p. konanie zastavil.

Odvolanie dedičov pôvodného žalobcu O. Š., M. Š., L. Š. proti uzneseniu súdu prvého stupňa odvolací súd odmietol a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Uviedol, že z obsahu spisu vyplýva, že pôvodný žalobca sa svojim návrhom domáhal voči žalovanej určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru

výpoveďou z 28. marca 2006. Žalobca však X. zomrel a iba zamestnanec sa môže domáhať neplatnosti skončenia pracovného pomeru, právo domáhať sa určenia neplatnosti podľa § 77 ZP neprechádza na dedičov a v takom prípade nie je možné s dedičmi pokračovať ďalej v konaní. Ďalej súd uviedol, že čo sa týka otázky náhrady mzdy, tieto nároky dedičov síce nie sú viazané na osobu poručiteľa a ich ďalší osud treba posudzovať podľa § 35 ZP. Tieto mzdové nároky boli dedičmi po zomrelom žalobcovi uplatnené v samostatnom konaní a vzhľadom na to, sa v konaní o náhradu mzdy titulom neplatného skončenia pracovného pomeru ako predbežná otázka môže a zároveň musí vyriešiť otázka platnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou. V danej veci nebola odvolateľovi odopretá spravodlivosť, preto odvolanie bolo odmietnuté, lebo bolo podané niekým, kto na podanie odvolania nie je oprávnený.

Rozhodnutie odvolacieho súdu napadli dovolaním právne nástupkyne žalobcu a navrhli rozhodnutie odvolacieho súdu zmeniť tak, že zruší uznesenie súdu prvého stupňa a vec mu vráti na ďalšie konanie. Uviedli, že postupom súdu im bola odňatá možnosť konať pred súdom, keď súd konanie zastavil, hoci na to neboli splnené podmienky. S konaním o určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru je úzko spojené majetkové právo na uplatňovanie príslušných nárokov z neplatného skončenia pracovného pomeru. Neobstojí názor prvostupňového súdu, v zmysle ktorého súd konanie zastavil z dôvodu, že účastník stratil spôsobilosť byť účastníkom konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo. Súd mal postupovať v súlade s ustanovením § 107 ods. 3 O.s.p., konanie mal prerušiť (nakoľko ide jednoznačne o majetkovú vec) a v konaní mal pokračovať s už známymi dedičmi pôvodného žalobcu. Pôvodný žalobca svoj návrh na určenie neplatnosti výpovede podal v rámci dvojmesačnej prekluzívnej lehoty. Márne uplynutie dvojmesačnej lehoty má za následok, že sa súd už nemôže zaoberať posudzovaním otázky platnosti tohto právneho úkonu, a to ani formou predbežnej otázky. To znamená, že ak nebola neplatnosť právneho úkonu o skončení pracovného pomeru určená právoplatným rozhodnutím súdu, musí súd v prípadnom inom konaní medzi účastníkmi vychádzať z toho, že pracovný pomer účastníkov bol skončený platne. V konkrétnom prípade by konanie o náhradu mzdy z titulu neplatného skončenia pracovného pomeru muselo byť zastavené, nakoľko súd by už nemohol prejednať otázku neplatnosti skončenia pracovného pomeru ani ako predbežnú otázku.

Žalovaná sa k dovolaniu písomne vyjadrila a navrhla ho odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie je včas podané k tomu oprávnenými osobami (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpenými advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Pokiaľ dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu, alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ (§ 239 ods. 1 písm. a/, b/ O.s.p.). Dovolanie je prípustné proti potvrdzujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na poklade cudzozemského rozhodnutia, alebo ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. a/, b/, c/ O.s.p.).

Dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu (uznesenie o odmietnutí odvolania) nevykazuje niektorý zo znakov uznesení uvedených v citovaných ustanoveniach, je zrejmé, že ide o prípad, v ktorom Občiansky súdny poriadok dovolanie podľa § 239 nepripúšťa.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti účastníka konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo prv začatého konania, nedostatku návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia

možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či súdom nesprávne obsadeným).

Dovolaateľky procesné vady v zmysle § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. nenamietali a tieto ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

So zreteľom na dovolateľkami uvádzané skutočnosti zameral sa dovolací súd osobitne na otázku, či konanie odvolacieho súdu nie je postihnuté vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Podľa ustálenej súdnej praxe k odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím. **Takým rozhodnutím môže byť napríklad aj uznesenie, ktorým odvolací súd odmietne odvolanie, hoci na jeho odmietnutie neboli splnené zákonom stanovené podmienky** (rozhodnutie uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov SR pod č. 23, ročník 1994).

V prejednávanej veci súd prvého stupňa po zistení, že žalobca zomrel, konanie zastavil. Odvolací súd odvolanie právnych nástupkýň žalobcu proti zastavujúcemu rozhodnutiu odmietol (§ 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.). Oba sudy vychádzali z názoru, že iba zamestnanec sa môže domáhať neplatnosti skončenia pracovného pomeru, toto právo domáhať sa určenia neplatnosti podľa § 77 ZP neprechádza na dedičov a v takomto prípade nie je možné s dedičmi pokračovať ďalej v konaní. Dovolací súd nepovažuje tento názor za správny.

Právo účastníka pracovnoprávneho vzťahu domáhať sa určenia neplatnosti zrušovacieho prejavu uvedeného v § 77 Zákonníka práce zaniká márnym uplynutím dvojmesačnej lehoty. Pokiaľ neplatnosť skončenia pracovného pomeru podľa § 77 Zákonníka práce nebola vyslovená právoplatným rozsudkom, treba vychádzať z toho, že pracovný pomer bol skončený platne. Platnosť skončenia pracovného pomeru nemôže byť neskôr posudzovaná súdom (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 147/2008).

Ak však zamestnanec v priebehu konania o neplatnosť skončenia pracovného pomeru t.j. o určenie neplatnosti uvedeného právneho úkonu zomrie, nemožno konanie s odkazom na § 107 ods. 1 O.s.p. bez ďalšieho zastaviť. V prípade rozhodnutia o neplatnosti skončenia pracovného pomeru by tento pracovný pomer trval a žalobcovi by vznikli nároky z neplatného rozviazania pracovného pomeru, v takom prípade ide o časť právnych vzťahov, ktoré po smrti žalobcu nezanikajú, ale pretrvávajú medzi zamestnávateľom a právnymi nástupcami žalobcu tak, ako to je uvedené v § 35 ods. 1 Zákonníka práce, podľa ktorého ak osobitný predpis neustanovuje inak, peňažné nároky zamestnanca jeho smrťou nezanikajú. Do štvornásobku jeho priemerného mesačného zárobku prechádzajú mzdové nároky z pracovného pomeru postupne priamo na jeho manžela, deti a rodičov, ak s ním žili v čase smrti v domácnosti. Predmetom dedičstva sa stávajú, ak týchto osôb niet. Podľa § 107 ods. 1 O.s.p. možno konanie zastaviť v prípade, že povaha veci neumožňuje v konaní pokračovať. V predmetnom prípade však dovolaciemu súdu nie je ani z napadnutého rozhodnutia ani z iných okolností zrejmé, akým spôsobom „povaha vecí“ bráni v konaní pokračovať. U dovolateliiek ide o osoby, na ktoré prechádzajú peňažné nároky žalobcu podľa ust. § 35 ods. 1 Zákonníka práce a v predmetnom konaní sa rozhoduje, hoci v tomto jednom ohľade, o ich práve, konkrétne o jeho existencii alebo neexistencii.

V posudzovanom prípade je taktiež potrebné zobrať do úvahy to, že dovolateľky vo svojom dovolaní argumentujú aj tým, že ak bude konanie zastavené, nebudú sa už môcť domáhať svojich peňažných nárokov na súde a poukazovali pritom na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej sa otázkou platnosti rozviazania pracovného pomeru po uplynutí stanovenej lehoty nemožno zaoberať, a to ani ako otázkou predbežnou. Uvedená argumentácia plne zodpovedá záverom právnej teórie a praxe, čo by znamenalo, že i keď by právnemu predchodcovi dovolateliiek vznikol v dôsledku (eventuálne) neplatného rozviazania pracovného pomeru peňažný nárok voči jeho zamestnávateľovi, ktorý na dovolateľky prechádza, bolo by do budúcnosti skutočne vylúčené domáhať sa ho súdnou cestou.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že keď odvolací súd v danej procesnej situácii odmietol opravný prostriedok dovolateliiek (odvolanie), hoci na taký postup neboli splnené zákonom stanovené podmienky (nakoľko boli osoby oprávnené na jeho podanie), porušil ústavou zaručené právo dovolateliiek domáhať sa práva na preskúmanie správnosti a zákonnosti odvolaním napadnutého rozhodnutia. Uvedeným postupom im zároveň odňal možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia

§ 237 písm. f/ O.s.p. Výskyt niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. je zo zákona dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu vydanému v konaní postihnutom touto vadou. Zároveň ide o dôvod, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v takom konaní nemôže byť považované za správne.

Pre úplnosť dovolací súd dodáva, že rovnakou vadou trpí aj konanie pred súdom prvého stupňa, ktorý svojim uznesením (z rovnakých dôvodov ako súd odvolací) konanie zastavil, hoci na to neboli splnené podmienky, čím účastníkom odňal možnosť konať pred súdom.

S poukazom na vyššie uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a taktiež súdu prvého podľa ustanovenia § 243b ods. 1 O.s.p. zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. augusta 2010

JUDr. Jozef K o l c u n, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková